

NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni
(3. Baskıdan Çeviri)

John W. CRESWELL

Gözden Geçirilmiş 8. Baskı

Çeviri Editörleri

Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR
Dr. Mesut BÜTÜN

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Nitel Araştırma Yöntemleri

Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni

Yazar: John W. CRESWELL

Çeviri Editörleri: Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR, Dr. Mesut BÜTÜN

Orijinal Künye: *QUALITATIVE INQUIRY & RESEARCH DESIGN Choosing Among Five Approaches,*
John W. CRESWELL, SAGE Publications, 2013.

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Gamze Uçak

ISBN No: 978-605-4627-45-5

- 1. Baskı:** Kasım 2013, Siyasal Kitabevi, Ankara
- 2. Baskı:** Ocak 2015, Siyasal Kitabevi, Ankara
- 3. Baskı:** Mart 2016, Siyasal Kitabevi, Ankara
- 4. Baskı:** Şubat 2018, Siyasal Kitabevi, Ankara
- 5. Baskı:** Şubat, 2020, Siyasal Kitabevi, Ankara
- 6. Baskı:** Mart, 2021, Siyasal Kitabevi, Ankara
- 7. Baskı:** Şubat 2023, Siyasal Kitabevi, Ankara
- 8. Baskı:** Mayıs 2025, Siyasal Kitabevi, Ankara

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

Baskı: Dedemat Matbaacılık

Dedemat Ambalaj Matbaacılık Sanayi ve Dış Ticaret

Ltd. Şti. Melih Gökçek Bulvarı 1447. Cd. No: 37

İvedik OSB Yenimahalle/ANKARA

Sertifika No: 70086

Tel: 0507 932 59 30

Dağıtım: Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve
Araştırma Deseni
(3. Baskıdan Çeviri)

John W. CRESWELL

Çeviri Editörleri

Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR
Dr. Mesut BÜTÜN

Çeviri Ekibi

Prof. Dr. Osman BİRGİN
Prof. Dr. Suat ÜNAL
Prof. Dr. Tuncay ÖZSEVGEÇ
Prof. Dr. Yüksel DEDE
Doç. Dr. Arif BAKLA
Doç. Dr. Güney HACIÖMEROĞLU
Doç. Dr. Mehmet AYDIN
Doç. Dr. Miraç AYDIN
Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR
Dr. Ahmet BACANAK
Dr. Ayfer BUDAK
Dr. İbrahim BUDAK
Dr. Mesut BÜTÜN

ÇEVİRİ EKİBİ

1. Bölüm: Giriş

Dr. Mesut BÜTÜN (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

2. Bölüm: Felsefi Varsayımlar ve Yorumlayıcı Çatılar

Doç. Dr. Mehmet AYDIN (Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi)

3. Bölüm: Nitel Çalışma Tasarımı

Dr. Ayfer BUDAK

Dr. İbrahim BUDAK

4. Bölüm: Beş Nitel Araştırma Yaklaşımı

Doç. Dr. Miraç AYDIN (Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi)

5. Bölüm: Beş Farklı Nitel Çalışma Örneği

Doç. Dr. Güney HACİÖMEROĞLU (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

6. Bölüm: Giriş ve Çalışmaya Odaklanma

Prof. Dr. Suat ÜNAL (Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi)

7. Bölüm: Veri Toplama

Prof. Dr. Tuncay ÖZSEVGİÇ (Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi)

8. Bölüm: Veri Analizi ve Sunumu

Dr. Ahmet BACANAK

9. Bölüm: Bir Nitel Çalışmanın Yazımı

Doç. Dr. Arif BAKLA (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

10. Bölüm: Geçerlik ve Değerlendirme Standartları

Prof. Dr. Osman BİRGİN (Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

11. Bölüm: “Hikâyeye Dönüştürme” ve Sonuç

Prof. Dr. Yüksel DEDE (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA	xiii
TEŞEKKÜR	xv
BEŞ YAKLAŞIMA YÖNELİK AYRINTILI İÇİNDEKİLER	xvii
TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xxi
ÇEVİRİ ÖNSÖZÜ	xxiii
1. BÖLÜM GİRİŞ	1
2. BÖLÜM FELSEFİ VARSAYIMLAR VE YORUMLAYICI ÇATILAR	15
3. BÖLÜM NİTEL ÇALIŞMA TASARIMI	43
4. BÖLÜM BEŞ NİTEL ARAŞTIRMA YAKLAŞIMI	71
5. BÖLÜM BEŞ FARKLI NİTEL ÇALIŞMA ÖRNEĞİ.....	113
6. BÖLÜM GİRİŞ VE ÇALIŞMAYA ODAKLANMA.....	131
7. BÖLÜM VERİ TOPLAMA	147
8. BÖLÜM VERİ ANALİZİ VE SUNUMU.....	181
9. BÖLÜM BİR NİTEL ÇALIŞMANIN YAZIMI	215
10. BÖLÜM GEÇERLİK VE DEĞERLENDİRME STANDARTLARI.....	245
11. BÖLÜM “HİKÂYEYE DÖNÜŞTÜRME” VE SONUÇ	271
EK- A TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	284
EK-B BİR ANLATI ARAŞTIRMASI ÖRNEĞİ.....	305
“Living in the Space Between Participant and Researcher as a Narrative Inquirer: Examining Ethnic Identity of Chinese Canadian Students as Conflicting Stories to Live By”	
Yazar: Elaine Chan	
EK-C BİR FENOMENOLOJİ ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ	307
“Cognitive Representations of AIDS”	
Yazarlar: Elizabeth H. Anderson ve Margaret Hull Spencer	
EK-D BİR KURAM OLUŞTURMA ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ.....	309
“Developing Long-Term Physical Activity Participation: A Grounded Theory Study With African American Women”	
Yazar: Amy E. Harley, Janet Buckworth, Mira L. Katz, Sharla K. Willis, Angela Odoms-Young, Catherine A. Heaney	

EK-E BİR ETNOGRAFİ ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ.....	311
Rethinking Subcultural Resistance: Core Values of the Straight Edge Movement”	
Yazar: Ross Haenfler	
EK- F BİR DURUM ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ.....	313
“Campus Response to a Student Gunman”	
Yazar: Kelly J. Asmussen ve John W. Creswell	
KAYNAKÇA	315
YAZAR DİZİNİ	335
DİZİN	341

AYRINTILI İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA	xiii
TEŞEKKÜR	xv
BEŞ YAKLAŞIMA YÖNELİK AYRINTILI İÇİNDEKİLER.....	xvii
TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ	xxi
ÇEVİRİ ÖNSÖZÜ	xxiii

1. BÖLÜM GİRİŞ.....	1
KİTABIN AMACI VE GEREKÇESİ	2
BU BASKIDA YENİ NELER VAR?	2
YAZARIN KONUMU	6
BEŞ YAKLAŞIMIN SEÇİMİ	7
Anlatı Araştırması	11
Fenomenoloji.....	12
Kuram Oluşturma	12
Etnografi	12
Durum Çalışması.....	12
HEDEF KİTLE	12
DÜZEN.....	13

2. BÖLÜM FELSEFİ VARSAYIMLAR VE YORUMLAYICI ÇATILAR.....	15
TARTIŞMA SORULARI	16
FELSEFİ VARSAYIMLAR.....	16
Varsayımları Anlamak İçin Bir Çatı.....	16
Felsefe Neden Önemlidir	18
Dört Felsefi Varsayım.....	19
Felsefi Varsayımların Nitel Çalışmalarda Yazılması	22
YORUMLAYICI ÇATILAR	22
Postpozitivizm.....	23
Sosyal Yapılandırmacılık.....	24
Dönüştürücü Çatılar.....	25
Postmodern Perspektifler	27
Pragmatizm.....	28
Feminist Teoriler.....	29

Eleştirel Teori ve Eleştirel Irk Teorisi.....	30
Queer Teori.....	32
Engellilik Teorileri	33
NİTEL ARAŞTIRMADA SOSYAL ADALETİ YORUMLAYICI ÇATILARIN	
KULLANILMASINA YÖNELİK UYGULAMA	34
FELSEFE VE YORUMLAYICI ÇATILARIN İLİŞKİLENDİRİLMESİ	35
ÖZET.....	38
EK OKUMALAR	38
ALIŞTIRMALAR	40
3. BÖLÜM NİTEL ÇALIŞMA TASARIMI	43
TARTIŞMA SORULARI	44
NİTEL ARAŞTIRMALARIN ÖZELLİKLERİ	44
NİTEL ARAŞTIRMA NE ZAMAN KULLANILMALI	48
NİTEL BİR ÇALIŞMA NE GEREKTİRİR?	50
NİTEL BİR ÇALIŞMA TASARLAMA SÜRECİ.....	50
Ön Düşünceler	51
Sürecin Adımları.....	52
Araştırmanın Tüm Aşamalarındaki Öğeler.....	56
Araştırma Sürecinin Tüm Aşamalarında Etik Konular	57
BİR PLAN VEYA ÖNERİNİN GENEL YAPISI	62
ÖZET.....	65
EK OKUMALAR	67
ALIŞTIRMALAR	68
4. BÖLÜM BEŞ NİTEL ARAŞTIRMA YAKLAŞIMI	71
TARTIŞMA SORULARI	72
ANLATI ARAŞTIRMASI	72
Tanımı ve Temelleri	72
Anlatı Araştırmalarının Karakteristik Özellikleri.....	73
Anlatı Araştırmasının Türleri	74
Anlatı Araştırması Yürütürken Takip Edilen Aşamalar	76
Zorluklar.....	78
FENOMENOLOJİK ARAŞTIRMA.....	79
Tanımı ve Temelleri	79
Fenomenolojinin Karakteristik Özellikleri.....	80
Fenomenoloji Türleri	81
Fenomenoloji Araştırmaları Yürütürken Takip Edilen Aşamalar.....	83
Zorluklar.....	85
KURAM OLUŞTURMA ARAŞTIRMASI.....	85
Tanımı ve Temelleri	85
Kuram Oluşturmanın Karakteristik Özellikleri	87
Kuram Oluşturma Çalışmalarının Türleri	88

Kuram Oluşturma Çalışması Yürütürken Takip Edilen Aşamalar	90
Zorluklar.....	91
ETNOGRAFİK ARAŞTIRMA.....	92
Tanımı ve Temelleri	92
Etnografinin Karakteristik Özellikleri	93
Etnografi Türleri.....	94
Etnografi Araştırması Yürütürken Takip Edilen Aşamalar.....	95
Zorluklar.....	98
DURUM ÇALIŞMASI ARAŞTIRMASI	98
Tanımı ve Temelleri	98
Durum Çalışmalarının Karakteristik Özellikleri	99
Durum Çalışmalarının Türleri.....	101
Bir Durum Çalışması Yürütürken Takip Edilen Aşamalar	102
Zorluklar.....	103
BEŞ YAKLAŞIMIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	104
ÖZET.....	109
EK OKUMALAR	109
ALIŞTIRMALAR	112
5. BÖLÜM BEŞ FARKLI NİTEL ÇALIŞMA ÖRNEĞİ	113
TARTIŞMA SORULARI	114
BİR ANLATI ARAŞTIRMASI (Chan, 2010; Bakınız Ek-B)	114
BİR FENOMENOLOJİ ARAŞTIRMASI (Anderson & Spencer, 2002; Bakınız Ek-C).....	116
BİR KURAM OLUŞTURMA ARAŞTIRMASI (Harley ve diğerleri, 2009; Bakınız Ek-D) .	118
BİR ETNOGRAFİ ARAŞTIRMASI (Haenfler, 2004; Bakınız Ek-E).....	120
BİR DURUM ÇALIŞMASI (Asmussen & Creswell, 1995; Bakınız Ek-F).....	121
YAKLAŞIMLAR ARASINDAKİ FARKLILIKLAR.....	123
Her Yaklaşımın Temel Özellikleri	123
Yaklaşımı Seçmek.....	125
ÖZET.....	126
ALIŞTIRMALAR	130
6. BÖLÜM GİRİŞ VE ÇALIŞMAYA ODAKLANMA	131
TARTIŞMA SORULARI	132
ARAŞTIRMA PROBLEMİ CÜMLESİ	132
AMAÇ CÜMLESİ	136
ARAŞTIRMA PROBLEMLERİ	140
Ana Problem	140
Alt Problemler.....	142
ÖZET.....	144
EK OKUMALAR	145
ALIŞTIRMALAR	145

7. BÖLÜM VERİ TOPLAMA	147
TARTIŞMA SORULARI	147
VERİ TOPLAMA DÖNGÜSÜ	148
Mekân veya Kişi	149
Erişim ve Uyum	153
Veri Formları	159
Kayıt Prosedürleri	170
Alan Sorunları	173
Verilerin Saklanması	177
BEŞ YAKLAŞIMIN KARŞILAŞTIRILMASI	177
ÖZET	179
EK OKUMALAR	179
ALIŞTIRMALAR	180
 8. BÖLÜM VERİ ANALİZİ VE SUNUMU	181
TARTIŞMA SORULARI	181
ÜÇ ANALİZ STRATEJİSİ	182
VERİ ANALİZ SARMALI	184
Verileri Düzenleme	184
Okuma ve Hatırlatıcı Notlar Alma	185
Kodlardaki ve Temalardaki Verileri Betimleme, Sınıflandırma ve Yorumlama	186
Verileri Yorumlama	189
Verileri Sunma ve Görselleştirme	189
ARAŞTIRMA YAKLAŞIMLARINDA ANALİZ	191
Anlatı Araştırması Analizi ve Sunumu	191
Fenomenolojik Analiz ve Sunumu	195
Kuram Oluşturma Çalışmasının Analizi ve Sunumu	197
Etnografi Analizi ve Sunumu	199
Durum Çalışması Analizi ve Sunumu	201
BEŞ ARAŞTIRMA YAKLAŞIMINI KARŞILAŞTIRMA	202
NİTEL VERİ ANALİZİNDE BİLGİSAYAR KULLANIMI	202
Avantajları ve Dezavantajları	203
Bilgisayar Programlarından Örnekler	204
Bilgisayar Yazılım Programlarının Beş Yaklaşımla Birlikte Kullanımı	206
Bilgisayar Programları Arasında Nasıl Seçim Yapılmalı	211
ÖZET	213
EK OKUMALAR	213
ALIŞTIRMALAR	214
 9. BÖLÜM BİR NİTEL ÇALIŞMANIN YAZIMI	215
TARTIŞMA SORULARI	215
FAKLI YAZMA STRATEJİLERİ	216
Yazıda Yansıtıcılık ve Temsil	216

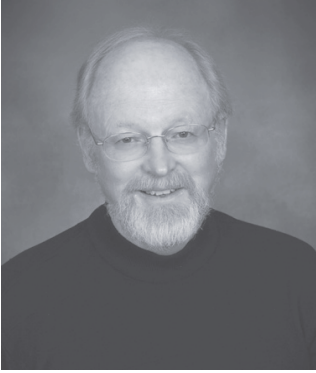
Yazıların Hedef Kitlesi	219
Yazıları Kodlama.....	219
Yazılardaki Alıntılar	221
GENEL VE GÖMÜLÜ YAZMA STRATEJİLERİ	222
Anlatı Yazısının Yapısı.....	222
Fenomenolojik Çalışmanın Yazma Yapısı	227
Kuram Oluşturma Çalışmasının Yazma Yapısı	231
Etnografik Çalışma Yazım Yapısı	234
Durum Çalışmasının Yazma Yapısı	238
ANLATI YAPILARININ KARŞILAŞTIRILMASI	241
ÖZET.....	242
EK OKUMALAR	242
ALİŞTIRMALAR	243

10. BÖLÜM GEÇERLİK VE DEĞERLENDİRME STANDARTLARI	245
TARTIŞMA SORULARI	245
NİTEL ARAŞTIRMADA GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK.....	246
Geçerliğe İlişkin Perspektifler	246
Geçerlik Stratejileri	252
Güvenirlik Perspektifleri	255
DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ.....	257
Nitel Perspektifler	257
Anlatı Araştırması	260
Fenomenolojik Araştırma	261
Kuram Oluşturma Araştırması	262
Etnografik Araştırma.....	264
Durum Çalışması	265
BEŞ YAKLAŞIMIN DEĞERLENDİRME STANDARTLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	267
ÖZET.....	267
EK OKUMALAR	267
ALİŞTIRMALAR	269

11. BÖLÜM “HİKÂYEYE DÖNÜŞTÜRME” VE SONUÇ	271
HİKÂYEYE DÖNÜŞTÜRME	271
BİR DURUM ÇALIŞMASI	273
BİR ANLATI ÇALIŞMASI.....	274
BİR FENOMENOLOJİ ÇALIŞMASI	274
BİR KURAM OLUŞTURMA ÇALIŞMASI	275
BİR ETNOGRAFİ ÇALIŞMASI.....	276
SONUÇ	278
ALİŞTIRMALAR	281

EKLER.....	283
EK- A TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	284
EK-B BİR ANLATI ARAŞTIRMASI ÖRNEĞİ.....	305
<i>“Living in the Space Between Participant and Researcher as a Narrative Inquirer: Examining Ethnic Identity of Chinese Canadian Students as Conflicting Stories to Live By”</i>	
Yazar: Elaine Chan	
EK-C BİR FENOMENOLOJİ ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ	307
<i>“Cognitive Representations of AIDS”</i>	
Yazarlar: Elizabeth H. Anderson ve Margaret Hull Spencer	
EK-D BİR KURAM OLUŞTURMA ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ.....	309
<i>“Developing Long-Term Physical Activity Participation: A Grounded Theory Study With African American Women”</i>	
Yazar: Amy E. Harley, Janet Buckworth, Mira L. Katz, Sharla K. Willis, Angela Odoms-Young Catherine A. Heaney	
EK-E BİR ETNOGRAFİ ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ.....	311
<i>Rethinking Subcultural Resistance: Core Values of the Straight Edge Movement”</i>	
Yazar: Ross Haenfler	
EK- F BİR DURUM ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ.....	313
<i>“Campus Response to a Student Gunman”</i>	
Yazar: Kelly J. Asmussen ve John W. Creswell	
KAYNAKÇA	315
YAZAR DİZİNİ	335
DİZİN.....	341

YAZAR HAKKINDA

John W. Creswell, Nebraska-Lincoln Üniversitesi'nde Eğitim Psikolojisi alanında Profesör olarak çalışmaktadır. Creswell, karma yöntemler, nitel araştırma yöntemleri ve genel araştırma yöntemleri konusunda dersler vermektedir. Bu konulara yönelik çok sayıda bilimsel makale, kitap bölümü ve kitap yazmıştır. Şuan 22. kitabını (tüm baskılarla birlikte) hazırlamaktadır. Creswell'in kitapları dünya çapında birçok dile çevrilmiştir.

Nitel ve Karma Yöntem Araştırmaları Ofisini (Office of Qualitative and Mixed Methods Research) kuran Creswell, bu ofisin başkanı olarak seçildi. Amerika dışında ve Amerika Birleşik Devletleri'nde karma ve nitel araştırmalar konusunda popüler dergilerden biri olan *Journal of Mixed Methods Research* isimli dergiyi SAGE yayın evini işbirliği ile kurdu.

Uygulamalı araştırmalar için bir yöntem bilimci olarak, Michigan Üniversitesi Aile Hekimliği alanında yardımcı profesör statüsünde görev yaptı. Michigan'da bulunan *Ann Arbor, VA* sağlık hizmetleri araştırma biriminde danışman olarak çalıştı.

Bir yöntem bilimci olarak, Amerika Ulusal Sağlık Enstitüsü ve Ulusal Bilim Vakfı'nın (NIH) çok sayıda projesinin yönteminin başarılı bir şekilde tasarlanması için yardımcı oldu.

Fulbright Programıyla Özel Bilim Adamı statüsünde Güney Afrika (2008) ve Tayland'da (2012) nitel ve karma yöntemler konusunda dersler verdi. Günümüzde, Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Bilim Vakfı'nda karma yöntem araştırmaları için iyi örnekler geliştiren ulusal bir çalışma grubunun başında çalışmaktadır. 2013 yılı bahar aylarında Harvard Üniversitesi Halk Sağlığı Okulu'nda (School of Public Health, Harvard University) misafir profesör statüsünde çalışacaktır. 2013 güz döneminden itibaren Nebraska-Lincoln Üniversitesi Eğitim Psikolojisi bölümünde derslerine ve çalışmalarına devam ede-

cektir. John W. Creswell, karısı Karen İle birlikte Lincoln, Nebraska'da yaşamaktadır.

John W. Creswell hakkında ayrıntılı bilgi için; <http://johnwcreswell.com/> adresini ziyaret ediniz.

TEŞEKKÜR

Bu kitabın yazılmasında fikirleriyle destek olan Nebraska-Lincoln Üniversitesi'ndeki nitel araştırma dersi lisanüstü sınıfımdaki öğrencilerime teşekkürü bir borç bilirim. Öğrencilerim bu kitapta yer alan materyallere eleştiriler, örnekler ve öneriler sunarak katkı sağlamıştır. Ayrıca, kitabın içeriğinin hazırlanması sürecine ilk baskıdan beri, yardımcı olan, anlamlı katkılar sunan ve beni cesaretlendiren Paul Turner, Ken Robson, Dana Miller, Diane Gillespie, Gregory Schraw, Sharon Hudson, Karen Eifler, Neilida Aguilar, ve Harry Wolcott'a teşekkür ederim. Ben Crabtree, Rich Hofmann ve SAGE Yayınevi için görüş bildiren tüm hakemlere teşekkür ederim. Ayrıca SAGE Yayınevi için kitabın ilk baskısını titizlikle inceleyen Keith Pezzoli, Kathy O'Byrne, Joanne Cooper ve Phyllis Langton'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bu kitabın üçüncü baskısını inceleyen hakemlere, ayırdıkları zaman ve çaba için teşekkür ederim. Bu kitabın ilk baskını düzenleyen C. Deborah Laughton'a, ikinci baskının editörü olan Lisa Cuevas Shaw'a, üçüncü baskının editörü Vicki Knight'a minnettarlığımı belirtmek isterim. Ayrıca tüm baskılarda çok değerli katkılarından dolayı Office of Qualitative and Mixed Methods Research (OQMMR) çalışanlarına, özellikle de benim nitel araştırma konusundaki fikirlerimi şekillendirmemde aracı olan Dr. Vicki Plano Clark, Dr. Ron Shope ve Yuchun Zhang'a teşekkür ederim. Yine, Nebraska-Lincoln Üniversitesi Eğitim Psikolojisi bölümünde çalışan iş arkadaşlarıma minnettarım. Son olarak bu kitabın yazımı ve gözden geçirilmesi sürecini sabırla karşılayan aile üyelerim Karen, David, Kasey, Johanna ve Bonny'a teşekkür ederim.

Herkese Teşekkürler.

John W. CRESWELL

BEŞ YAKLAŞIMA YÖNELİK AYRINTILI İÇİNDEKİLER

ANLATI ARAŞTIRMASI

Anlatı yaklaşımlarının kullanımı
Temel kitaplar ve kaynaklar
Anlatı araştırmasının tanımı ve temelleri
Anlatı araştırmasının karakteristik özellikleri
Anlatı çalışmasının türleri
Anlatı Araştırması yürütürken takip edilen aşamalar
Anlatı araştırması yürütürken yaşanan zorluklar
Anlatı araştırmasının odaklandığı konular
Bir anlatı araştırması örneği (Ek- B)
Araştırma problemi
Amaç cümlesi
Araştırma soruları
Anlatı araştırmasında araştırılan konu veya alan
Erişim ve uyum konuları
Örnekleme stratejisi
Veri çeşitleri
Etik konular
Veri analizi
Bir anlatı araştırmasının yazımı
Değerlendirme standartları
Durum çalışmasının anlatı araştırmasına “dönüştürülmesi”

FENOMENOLOJİ

Psikolojik yaklaşımın kullanımı
Temel kitaplar ve kaynaklar

Fenomenolojinin tanımı ve temelleri
Fenomenolojinin karakteristik özellikleri
Fenomenoloji türleri
Fenomenoloji araştırmaları yürütürken takip edilen aşamalar
Fenomenoloji araştırması yürütürken yaşanan zorluklar
Fenomenoloji araştırmasının odaklandığı konular
Bir Fenomenoloji araştırması örneği (Ek- C)
Araştırma problemi
Araştırma soruları
Amaç cümlesi
Bir Fenomenolojik çalışmadaki katılımcılar
Erişim konuları
Örnekleme stratejisi
Veri çeşitleri
Etik konular
Veri analizi
Bir Fenomenolojik çalışmanın yazımı
Değerlendirme standartları
Durum çalışmasının Fenomenoloji araştırmasına “dönüştürülmesi”

KURAM OLUŞTURMA

Sosyolojik yaklaşımın kullanımı
Temel kitaplar ve kaynaklar
Kuram oluşturma çalışmasının tanımı ve temelleri
Kuram oluşturma çalışmasının karakteristik özellikleri
Kuram oluşturma çalışmalarının türleri
Kuram oluşturma çalışması yürütürken takip edilen aşamalar
Kuram oluşturma çalışması yürütürken yaşanan zorluklar
Kuram oluşturma çalışmasının odaklandığı konular
Bir kuram oluşturma çalışması örneği (Ek-D)
Araştırma problemi
Araştırma soruları
Amaç cümlesi
Bir kuram oluşturma çalışmadaki katılımcılar
Erişim konuları
Örnekleme stratejisi
Veri çeşitleri
Etik konular
Veri analizi
Bir Kuram oluşturma çalışmasının yazımı

Değerlendirme standartları

Durum çalışmasının kuram oluşturma çalışmasına “dönüştürülmesi”

ETNOGRAFİ

Antropolojik, Sosyolojik ve yorumlayıcı yaklaşımların kullanımı

Temel kitaplar ve kaynaklar

Etnografi çalışmanın tanımı ve temelleri

Etnografinin karakteristik özellikleri

Etnografi türleri

Etnografi araştırması yürütürken takip edilen aşamalar

Etnografik çalışma yürütürken yaşanan zorluklar

Etnografik çalışmanın odaklandığı konular

Bir Etnografik çalışma örneği (Ek-E)

Araştırma problemi

Araştırma soruları

Araştırılan alan

Erişim ve uyum konuları

Örnekleme stratejisi

Veri çeşitleri

Etik konular

Veri analizi

Bir Etnografik çalışmasının yazımı

Değerlendirme standartları

Durum çalışmasının Etnografi çalışmasına “dönüştürülmesi”

DURUM ÇALIŞMASI

Değerlendirme yaklaşımının kullanımı

Temel kitaplar ve kaynaklar

Durum çalışmasının tanımı ve temelleri

Durum çalışmalarının karakteristik özellikleri

Durum çalışmalarının türleri

Bir durum çalışması yürütürken takip edilen aşamalar

Durum çalışması yürütürken yaşanan zorluklar

Durum çalışmasının odaklandığı konular

Bir durum çalışması örneği (Ek-F)

Araştırma problemi

Amaç cümlesi

Araştırma soruları

Araştırılan alan

Erişim ve uyum konuları
Örnekleme stratejisi
Veri çeşitleri
Etik konular
Veri analizi
Bir durum çalışmasının yazımı
Değerlendirme standartları
Bir durum çalışmasının “dönüştürme” öncesi Yeniden İncelemesi

TABLÖLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1	Yazarların Belirttikleri Nitel Yaklaşımlar ve Bu Yaklaşımların İlgili Olduğu Disiplinler/Alanlar	8
Tablo 2.1	Araştırma Süreci	17
Tablo 2.2	Felsefi Varsayımlar ve Uygulamaya Yönelik Öneriler	21
Tablo 2.3	Yorumlayıcı Çatılar ve İlişkili Felsefi İnanışlar	36
Tablo 3.1	Nitel Araştırmaların Özellikleri	47
Tablo 3.2	Nitel Araştırmalarda Etik Konular	59
Tablo 4.1	Beş Nitel Yaklaşımın Özelliklerinin Karşılaştırılması	106
Tablo 6.1	Amaç Cümlesinin Yazılmasında Kullanılabilecek Kelimeler	138
Tablo 7.1	Beş Yaklaşımaya Yönelik Veri Toplama Faaliyetleri	150
Tablo 7.2	Nitel Araştırmada Örnekleme Stratejileri	160
Tablo 8.1	Seçilen Yazarlar Tarafından Geliştirilen Genel Veri Analiz Stratejileri	183
Tablo 8.2	Araştırma Yaklaşımlarına Göre Veri Analizi ve Sunumu	192
Tablo 9.1	Genel ve Gömülü Yazma Yapıları ve Beş Yaklaşım	223
Tablo 10.1	Nitel Geçerlikte Kullanılan Perspektifler ve Terimler	246

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 5.1	Odağa Göre Yaklaşımların Ayırışması	124
Şekil 6.1	Bir Çalışma İçin Örnek Araştırma Problemi (Giriş) Bölümü	134
Şekil 7.1	Veri Toplama Faaliyetleri	148
Şekil 7.2	İnsan Araştırmaları Bilgi Formu Örneği	154
Şekil 7.3	Nitel Araştırmada Veri Toplama Yaklaşımlarının Bir Özeti	160
Şekil 7.4	Örnek Mülakat Protokolü veya Rehberi	167
Şekil 7.5	Örnek Gözlem Protokolü	171
Şekil 8.1	Veri Analiz Sarmalı	185
Şekil 8.2	Silahlı Saldırgan Olayında Analiz Tabakaları	190
Şekil 8.3	Anlatı Çalışması İçin Kodlama Şablonu	209
Şekil 8.4	Fenomenolojik Çalışma için Kodlama	209
Şekil 8.5	Kuram Oluşturma Çalışması İçin Kodlama	210
Şekil 8.6	Etnografi İçin Kodlama Şablonu	210
Şekil 8.7	Durum Çalışması İçin Kodlama Şablonu (Çoklu veya Kolektif Durum Yaklaşımı Kullanarak)	211
Şekil 8.8	Nitel Veri Analizi Yazılımlarını Karşılaştırmayla İlgili Özellikler	212
Şekil 11.1	Nitel Araştırmanın Üç Bileşeninin Görsel Şeması	272

GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ BASKI ÇEVİRİ ÖNSÖZÜ

Nitel araştırma konusunda temel eserlerden biri olan “**Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches**” isimli kitabın Türkçeye kazandırılması, bilimsel araştırmaya gönül vermiş bilim insanları tarafından nitel araştırma yöntemlerinin daha iyi anlaşılması amacıyla planlanmış bir projenin ürünüdür.

Bu kitap, titiz bir çeviri süreci sonunda okuyucuya sunulmuştur. Çeviri sürecine başlamadan önce, kitapta geçen terimler için Türkçe kaynaklar da göz önünde bulundurularak ortak bir terimler sözlüğü hazırlanmış, bu sayede kitabın tümünde ortak bir dilin kullanılması sağlanmıştır. Her bölümü çeviren diğer bölümleri ayrıntılı bir şekilde incelemiş ve böylece ortaya çıkabilecek sorunlar en alt düzeye indirgenmeye çalışılmıştır. Ancak her çeviri eserde olduğu gibi, bu çalışmada da muhakkak hata veya eksiklikler olacaktır. Bu noktada siz değerli okuyucuların görüş ve eleştirileri kitabın daha sonraki Türkçe baskıları için önem arz etmektedir. Görüş ve önerilerinizi mbutun@cumhuriyet.edu.tr veya sbesdem@hotmail.com e- posta adreslerine iletmeniz bizi memnun edecektir.

Kitabın ilk basımından bu yana gerek lisansüstü öğrenciler, gerekse öğretim üyeleri tarafından farklı öneriler ve yapıcı eleştiriler tarafımıza ulaşmıştır. Bu öneriler, kitabın yeniden gözden geçirilmesi sürecinde önemli katkılar sağlamıştır. Bu kapsamda gözden geçirilmiş bu baskıda özellikle yazım ve imla sorunlarını, özellikle okunabilirlik ile ilgili sorunları mümkün olduğunca azaltmaya çalıştığımızı bildirmek isteriz.

Bu çeviri eserin hazırlanmasında dolaylı veya doğrudan onlarca kişinin katkısı olmuştur. Görüş ve önerileriyle çeviri sürecine yön veren tüm çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ederiz. Özellikle çeviri ekibinde yer alanların yetiştirilmesinde rol oynamış tüm hocalarımıza minnettarlığımızı belirtmek isteriz.

Kitabın yayınlanmasında desteklerini ve emeklerini esirgemeyen Sayın Ünal SEVİNDİK’e, Gülben SALMAN’a, Gamze UÇAK’a ve Siyasal Kitabevi’nin tüm çalışanlarına teşekkürü borç biliriz.

Kitabın Türk bilim dünyasına, lisans ve lisansüstü öğrencilere, kısaca kendini bilime ve bilimsel araştırmaya adanmış herkese faydalı olması temenisiyle...

Elazığ, 2020
Çeviri Ekibi Adına
Çeviri Editörleri